

Dijaški koledar za navadno leto 1893. II. letnik. Izdala in založila »Národná Tiskárna«. — Ta koledar, čegar prvi letnik se je že močno omilil našim dijakom, urejen je prav takó kakor lanski, samó da mu je oblika nekoliko manjša in zató dosti prikladnejša. Poleg navadnih koledarskih stvari prinaša »Dijaški koledar« životopis pokojnega Cegnjarja z lepó izvédeno podobo in kratek pregled slovenske književnosti od najstarejših časov do današnjih dni. Prepričani smo, da naši dijaki radi posežejo po tem domačem koledarji, nikar da bi si kupovali podobnih nemških knjižic. Lično vezan izvod se dobiva po 60 kr. po vseh knjigarnah.

Maksimilijan I., cesar mehikanski. Slovenskemu ljudstvu spisal *Fr. Nedeljko*, v Ljubljani. Založil J. Giontini. 1892. Cena 20 kr., po pošti 3 kr. več. — Knjižica se opira na zanesljive zgodovinske vire in podaja zató verno sliko ónih bojov, ki so razdevali novoustanovljeno mehikansko cesarstvo. Pridobiti si utegne dôkaj prijateljev, zlasti ker je minilo letos baš petindvajset let od smrti Maksimilijanove.

Slovensko gledališče. Kakor smo že poročali, odprlo se je novo deželno gledališče ljubljansko dné 29. kimovca s slavnostno slovensko predstavo, ki je obsezala uverturo iz Glinkove opere »Ruslan in Ljudmila«, slavnostni prolog (zložil *A. Funtek*), prelepo alegorijo (po načrtu *J. Šubica*) in tragedijo v petih dejanjih, »Veroniko Deseniško«, katero je po Jurčičevem izvirniku za gledališče predelal *Ig. Borštnik*. K tej prvi predstavi se je zbralo mnogo odličnega občinstva slovenskega, prišli pa so tudi odposlanci češkega národnega gledališča (g. ravnatelj *Šubert*, g. *Pecold* in član g. *Kolár*), in takisto so odposlali Hrvatje odličnega zastopnika (g. prof. *J. Pasariča*). Ker bi bil podrobnejši opis vse predstave že nekamo zakesnel, zadoščaj samó nekaj besed o »Veroniki Deseniški.« Jurčič je spisal svoje delo na smrtni postelji, zató je njega tragedija le proizvod prve roke, katerega bi bil izvestno kasneje še korenito predelal. V Borštnikovi drami zapažamo večšo roko, žal, da se je g. pisatelj več oziral na efektne prizore nego na logiško razporedbo in logiški razvoj. Zlasti zije velika praznina med četrtim in poslednjim dejanjem; nekoliko pa tudi pogrešamo jasno narisanih značajev (primeri Veronika sámó, ki je malone neverjetna zmes častihlepnosti in ljubezni do malovrednega soproga in domovine — za herojinjo, kakeršno je menda hotel ustvariti gosp. Borštnik, zdi se nam tak značaj venderle preoskromen). Jurčič se nam vidi po nekod dosti srečnejši (glej v prvem dejanju poslednji prizor, kjer Veronika odhaja, in pri Borštniku povest o ónem pismu, katero sluša Veronika takó lahkoverno, da se précej vrže Frideriku v naročaj); takisto je pri Jurčiči óni prizor, ko prihaja Veronika h grofu Hermanu, da prosi za svojega soproga, utemeljen psihološko takó dobro, da ne vemo, zakaj ga je g. Borštnik izpustil. Vender pa ne zanikavamo, da je v Borštnikovi tragediji izpremenjeno marsikaj, kar ji ni na škodo (primeri značaj Soteščanov, Vukašinov, tudi Hermanov). Friderik nas pa ne ogreva ni v izvirniku ni v predelavi, kakor nas sploh ne morejo ogrevati takšni slabotniki. Ako bi se bil Friderik poročil skrivàj, to bi se mu oprostilo, če bi se pozneje kot pristen junak upiral slovesu od zakonite svoje žene in se umeknil le kruti sili. — Igralo se je v obče dobro, zlasti gospá *Borštnikova* je bila kot Veronika resnično izborna. Prijali so nam tudi gg. *Borštnik*, *Sršen*, *Danilo* in *Perdan*, nikakor pa ne g. *Verovšek*, čegar grof Herman je bil zgolj karikatura. O drugih igralcih, se posebno o ónih klasiških treh vitezi, niti ni vredno, da bi govorili. — Omenimo še, da so razni slovanski listi jako simpatiško pozdravljali otvoritev novega gledališča in da so nekateri tudi priobčili večja izvestja o otvoritveni predstavi.

Ostali gledališki dnevi so prinesli zgolj reprize, o katerih smo govorili že v minulih gledaliških dôbi; zató jih samó navajamo. Poleg reprize »Veronike Deseniške« dné 30. kimovca so se predstavljale meseca vinotoka nastopne igre: dné 3. vinotoka veselo-

igra »Medved snubač« in opera »V vodnjaku«, dné 9. vinotoka veseloigra »Diletantje«, dné 12. vinotoka drama »Nora«, dné 15. vinotoka veseloigra »Vragovi zapiski«, dné 23. vinotoka burka »Bratranec« in opereta »Mornarji na krov« in dné 23. vinotoka igrokaz »Revček Andrejček« (na čast kamniškim gostom, došlim s posebnim vlakom); dné 26. vinotoka pa je priredil slavni češki goslar, komorni virtuoz *Fr. Ondříček*, koncert, med katerim se je predstavljala tudi veseloigra »Kdor se poslednji smeje«. — Izmed vseh teh navedenih dramatiških iger je izrecno pohvaliti samo »Noro«, »Vragove zapiske«, »Bratranca« in »Revčka Andrejčka«; pri drugih smo opazali stari nedostatek, da posamični igralci ne znajo svojih nalog; zopet druge igre pa so slabotni proizvodi, katere bi bilo najbolje stalno odstaviti z repertoarja (primeri igre »Medved snubač«, »Diletantje« in »Kdor se poslednji smeje«.) Kar se tiče opere in operete, naglašamo sosebno veselo, da si je Dramatično društvo pridobilo izvrstnega pevca in igralca g. *Fedczkowskega*. Gospod Fedczkowski ima lep glas, zlasti v višjih partijah, mimo tega je izredno priden, čemur najlepši dokaz je to, da se je v razmerno kratkem času že dobro priučil slovenščini (rodom je namreč Poljak). Drugi novoangažirani pevec, tenorist g. *Dostal*, pa, žal, ni upravičil nadej Dramatičnega društva, in zato mu je moralo društvo odpovedati préej po prvem nastopu. Tenorske partije prevzame, kakor čujemo, začasno g. *Pavšek*. — Splošni vtisek minulega meseca je takšen, da utegne Dramatično društvo dobro uspevati v novem gledališči, ako bode skrbno izbiralo repertoar in ako se bodo njega igralci resno bavili z dramatiško umetnostjo ter se vender že otresli ónega diletantstva, katerega bi v deželnem gledališči nikakor ne smelo biti. Baš pri nekaterih predstavah so pokazali, da vzmorejo dosti, ako le hočejo! — Dné 29. vinotoka se je še predstavljala novost »Pokojni Toupinel«, o kateri pa izpregovorimo šele prihodnjič.

Obči zbor »Glasbene Matice« je bil dné 1. vinotoka. Predsednik g. *Fr. Ravnikar* se je spominjal veselega napredka »Glasbene Matice« v minulem društvenem letu in nató izročil besedo tajniku g. *Jožefu Paternostru*, iz čegar obširnega poročila navajamo te-le podatke: Novoizvoljeni lauski odbor se je v desetih sejah posvetoval o društvenih in šolskih stvaréh. Za moški zbor se je posrečilo g. šolskemu nadzorniku, *Ivanu Vencajzu*, pridobiti izbornega pevovodjo g. *M. Hubada*; takisto gré g. Vencajzu zasluga, da se je ustanovil ženski pevski zbor. V minulem letu je priredilo društvo dva vélika in tri manjše koncerte. Na mednarodno glasbeno in gledališko razstavo dunajsko je poslala »Glasbena Matica« vsa svoja glasbena dela od leta 1873. do vštetega leta 1891., mimo njih grafiški izkaz članov in učencev, pravila in učne načrte. Za leto 1891./92. so se izdale tri skladbe za klavir: »Kje so moje rožice«, fantazija, zložil p. *H. Sattner*, »Zagorska«, koncertna fantazija, zložil *A. Foerster*, in »Rapsodija na slovenske národne pesmi«, zložil *K. Hoffmeister*.¹⁾ Društvo je štelo 544 članov (506 podpornikov, 34 ustanovnikov, 4 častne člane). Umrla sta V. Valenta in dr. *Fr. Gross*. Učencev je bilo 282; v klavirji se jih je poučevalo 181, v goslih 54 in v petji 112. Podpore so znašale 2000 gld. — Blagajnik g. *Ivan Krulec* je poročal o dohodkih in troških minulega leta. Dohodki so znašali 8611.86 gld., troški 8222.57 gld., torej je ostanka v blagajnici 389.29 gld. Proračun za leto 1892./93. kaže dohodkov 4609.29 gld., troškov 6194 gld., torej je nedostatka 1584.29 gld., ki se pokrije s podporo vlade, deželnega zbora, mestnega zbora in kranjske hranilnice. — Tajniku in blagajniku se na predlog g. Ravnikarja izreče zahvala; za računsko pregledovalca se izvolita gg. *Zagorjan* in *Vizjak*. V novi odbor se izvolijo gg.: *A. Bartel*, dr. *A. Ferjančič*, *A. Foerster*, dr. *M. Hudnik*, *Ivan Krulec*, *J. Paternoster*, dr. *L. Požar*, *Fr. Ravnikar* (predsednik), *A. Svetek*, *Ig.*

¹⁾ O teh skladbah priobčimo prihodnjič posebno oceno.